

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.I.648/2023/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa bíró
Dr. Kardos Andrea bíró
Dr. Schmidt Péter bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. február 6.

Az ügy tárgya: közokirat-hamisítás büntette

Terhelt(ek): terhelt1

Elsőfok: Ceglédi Járásbíróság, 17.Bpk.276/2022/3., büntetővégzés, tárgyalás
mellőzésével, 2022. június 13. (jogerő: 2022. július 19.)

Másodfok: -

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: Pest Vármegyei Főügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közokirat-hamisítás büntette miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a Pest Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Ceglédi Járásbíróság 17.Bpk.276/2022/3. számú büntetővégzését megváltoztatja,

terhelt1 terhelttel szemben kiszabott 1 (egy) év járművezetéstől eltiltást mellőzi,

egyebekben a felülvizsgálati indítvánnyal támadott büntetővégzést hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Ceglédi Járásbíróság a 2022. június 13. napján, tárgyalás mellőzésével meghozott 17.Bpk.276/2022/3. számú büntetővégzésében terhelt1 terhelttel szemben 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés b) pont] miatt – halmazati büntetésül – 9 hónap börtön fokozatú szabadságvesztést és 1 év közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki. A bíróság a szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette, és kimondta, hogy a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről. A járásbíróság büntetővégzése 2022. július 19. napján jogerőre emelkedett.

[2] A járásbíróság által megállapított tényállás szerint terhelt1 terheltet 2022. február 16. napján 16 óra 20 perckor cím1 alatti ingatlan előtti útszakaszon rendőri igazoltatás alá vonták az általa vezetett rendszám1 forgalmi rendszámú gépkocsival. Az ellenőrzés során a terhelt az intézkedő rendőröknek egy IAA192544-PQD sorszámú hamis nemzetközi vezetői engedélyt, ahhoz tartozó hamis „International Translation of Driver’s License” elnevezésű okmányt és egy ID121772-XTW sorszámú hamis, Florida állambeli személyi igazolványt adott át. terhelt1 terhelt érvényes gépjárművezetői engedéllyel és floridai illetőséggel nem rendelkezett, az általa is tudottan hamis okmányokat interneten keresztül vásárolta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Pest Vármegyei Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt javára, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból.

[4] Az ügyészség indítványában kifejtett álláspontja szerint a Ceglédi Járásbíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével szabott ki járművezetéstől eltiltást terhelt1 terhelttel szemben. A büntetővégzésben írt indokolás alapján nem állapítható meg, hogy a járásbíróság a Btk. 55. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott okból alkalmazott a terhelttel szemben járművezetéstől eltiltás büntetést, azonban a járművezetéstől eltiltás Btk. 55. § (1) bekezdésében írt egyik lehetséges esete sem állt fenn jelen ügyben, a Btk. 55. § (2) bekezdésének alkalmazása pedig fel sem merülhet.

[5] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás szerint a terheltet – aki vezetői engedéllyel nem rendelkezett – az általa vezetett gépkocsival vonták rendőri intézkedés alá. E magatartásával megszegte a KRESZ 4. § (1) bekezdés a) pontjában írt szabályt, melynek értelmében járművet csak az vezethet, aki a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes vezetői engedéllyel vagy az engedély-nyilvántartásba bejegyzett érvényes vezetési jogosultsággal rendelkezik. Ugyanakkor terhelt1 a terhére rótt közbizalom elleni bűncselekményeket nem e szabály megszegésével követte el, hanem azzal a magatartásával, hogy a személyazonossága és a vezetési jogosultsága igazolása végett hamis közokiratokat használt fel. Önmagában az érvényes vezetői engedély hiányában történő vezetés és ekként a KRESZ 4. § (1) bekezdés a) pontjának megszegése kizárólag szabálysértés megállapítására alkalmas.

[6] Mindezek alapján a terhelt a bűncselekmények elkövetéséhez járművet nem használt, mivel az igazoltatásra okot adó előzetes járműhasználatnak nem volt szerepe a hamis közokiratok felhasználásában és ekként a bűncselekmények megvalósításában sem. Tény, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségét a bíróság több bűncselekményben állapította meg, azonban azok elkövetése és a jármű használata között nem állt fenn kapcsolat, továbbá a 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntette vonatkozásában az elkövetés ismétlődő jellege sem állapítható meg, ezért a Btk. 55. § (1) bekezdés b) pontjában írt okból sem kerülhetett sor a járművezetéstől eltiltás büntetés kiszabására.

[7] Indítványozta mindezek alapján, hogy a Kúria a Ceglédi Járásbíróság 17.Bpk.276/2022/3. számú büntetővégzését tanácsulésen eljárva a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján akként változtassa meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott közúti járművezetéstől eltiltást mellőzze, egyebekben a büntetővégzést hatályában tartsa fenn.

[8] A Legfőbb Ügyészség a BF.661/2023/4. számú átiratában a Pest Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát annak helyes indokai alapján fenntartotta.

[9] Egyetértett a főügyészség álláspontjával abban, hogy a járművezetéstől eltiltás Btk. 55. § (1) bekezdésében szabályozott egyik esete sem áll fenn, míg e jogszabályhely (2) bekezdésének az alkalmazása fel sem merülhet.

[10] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára figyelemmel a felülvizsgálati indítványnak adjon helyt, és a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontjának 2. fordulata alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Ceglédi Járásbíróság 17.Bpk.276/2022/3. számú büntetővégzését változtassa meg akként, hogy terheltl terhelttel szemben a közúti járművezetéstől eltiltás büntetést mellőzze, egyebekben azt hatályában tartsa fenn.

[11] **III.** A Pest Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügyszöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[13] A Kúria a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett, a Be. 659. § (6) bekezdése szerint vizsgálta az esetleges további, a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott (abszolút) eljárási szabálysértéseket is.

[14] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügyszöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügyszöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének sincs helye. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg (BH 2004.102.).

[15] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulat ba) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvényszöntő büntetést.

[16] A kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűző rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

[17] Törvényszöntő büntetés címén felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, amelynek az alkalmazását a törvény – a büntetési nemre vonatkozó

rendelkezésekben – az ítélembíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvételére esetén az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, ilyen büntetést – illetve ilyen formában joghátrányt – a törvény nem ismer, nem tesz lehetővé (BH 2020.9.)

[18] Ilyen anyagi jogszabálysértést jelent az is, ha a bíróság nem veszi figyelembe az adott büntetési nem – jelen ügyben a járművezetéstől eltiltás – kiszabására vonatkozó szabályokat, és azt a törvényi feltételek hiányában szabja ki.

[19] Mindezt figyelembe véve helytállóan hivatkozott az indítványozó arra, hogy a terhelt vonatkozásában, a terhére rótt bűncselekmény miatt törvénysértő büntetés a járművezetéstől eltiltás.

[20] A Btk. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerint a járművezetéstől azt lehet eltiltani, aki az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével követi el a bűncselekményt, míg a b) pont értelmében azt, aki a bűncselekmények elkövetéséhez járművet használ. A Btk. 55. § (2) bekezdése értelmében a járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas állapotban vagy járművezetés bódult állapotban bűncselekményt követ el.

[21] Tényként kell rögzíteni, hogy a járásbíró határozatában, az alkalmazott jogszabályok között nem található utalás a Btk. 55. § (1) bekezdésére, és így arra sem, hogy a Btk. 55. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjára alapította a járművezetéstől eltiltás alkalmazását.

[22] 1. A Btk. 55. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt esetben a törvény a járművezetéstől eltiltás előfeltételeként olyan bűncselekmény elkövetését kívánja meg, amelynek elkövetési magatartása az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegése.

[23] Az engedélyhez kötött – a Magyarország területén lévő közutakon és közforgalom elől el nem zárt magánutakon folyó – járművezetés szabályait a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) tartalmazza, míg a közúti közlekedési szabályok betartására vonatkozó kötelezettség megszegéséhez kapcsolódó bűncselekmények a Btk. XXII. Fejezetében foglalt közlekedési bűncselekmények körében kerültek szabályozásra.

[24] A 38/2007. BK vélemény alapján a törvénynek az „engedélyhez kötött járművezetés szabályaira” utalása értelemszerűen kiterjed minden olyan közlekedési szabályra, amely a járművet vezető részére – e tevékenységével kapcsolatban – kötelezettségeket vagy tilalmakat ír elő.

[25] A Btk. 55. § (1) bekezdés a) pontjában írt esetkörben a bűncselekmény annak a következménye, hogy az elkövető megszegte az engedélyhez kötött járművezetés szabályait. E jogszabályhely alkalmazása során a járművezetési szabályok megszegése alatt nem az elkövetési módot, hanem az elkövetési magatartást kell érteni, vagyis azt, amikor a bűncselekmény elkövetési magatartása szükségképpen magában foglalja a közlekedési szabályok megszegését is. Ide tartozónak kell tekinteni a közlekedési bűncselekmények (Btk. XXII. Fejezet) mellett a közlekedés körében, közlekedési szabály megsértése útján a járművezető által megvalósított bűncselekményeket (így például segítségnyújtás elmulasztását) is {BH 2023.55. [25] bekezdés}.

[26] Nem ilyen azonban a jármű önkényes elvétele büntette (BH 1986.43., BH 1989.259.), a gépkocsi rendszámának meghamisításával elkövetett egyedi azonosító jellel visszaélés büntette (Bfv.691/2022/11.) vagy a gépkocsi igénybevételel megvalósított embercsempészség büntette (BH 2023.55.).

[27] A jogerős büntetővégzés tényállása szerint a terhelt a – a Btk. XXXIII. Fejezetében szabályozott, közbizalom elleni bűncselekmények körébe tartozó – 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntettét nem a járművezetés, illetőleg a közlekedés valamely szabályának

megszegésével, hanem azon magatartásával követte el, hogy a vele szemben intézkedő rendőröknek személyazonosságának és vezetési jogosultságának igazolására – általa is tudottan – hamis okmányokat használt fel.

[28] Az érvényes vezetői engedély hiányán túl más közlekedési szabály megsértését nem állapította meg a bíróság.

[29] A KRESZ 4. § (1) bekezdés a) pontja alapján járművet az vezethet, aki a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes vezetői engedéllyel vagy az engedély-nyilvántartásba bejegyzett érvényes vezetési jogosultsággal rendelkezik.

[30] Jelen ügyben ugyan megállapítható, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetésének időpontjában érvényes vezetői engedéllyel nem rendelkezett, azonban ennek előírása nem olyan közlekedési szabály, amely a forgalomban résztvevő járművezető részére ír elő konkrét kötelezettséget (tilalmat), hanem a forgalomban való részvétel adminisztratív feltétele, amelytől függetlenül a közlekedési szabályok megtartása a járművezetőjétől számon kérhető.

[31] Érvényes vezetői engedély hiányában a közúti forgalomban gépi meghajtású jármű vezetése a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 176. § (1) bekezdése szerinti engedély nélküli vezetés szabálysértésének megállapítását alapozhatja meg, amely azonban egyrészt nem áll szükségszerű összefüggésben a terheltnek felrótt közokirat-hamisítás büntetével, másrészt szabálysértés elkövetése esetén a Szabs. tv. szerinti büntetések és intézkedések kiszabásának lehet helye, de a Btk.-ban szabályozott járművezetéstől eltiltás büntetés alkalmazására nincs törvényes lehetőség.

[32] Nem vitásan az adott jármű kategóriára érvényes vezetői engedély hiánya absztrakt veszélyhelyzetet jelenthet a közlekedés többi résztvevője számára. A gépjárművezetés veszélyes üzemnek számít, ezért annak gyakorlását a jogalkotó szigorú feltételekhez köti. Érvényes vezetői engedély hiányában a járművezető a forgalomban való biztonságos részvételhez szükséges elméleti és gyakorlati ismereteknek nincs igazoltan a birtokában. E társadalomra veszélyes magatartást a jogalkotó szabálysértésként – a vezetői engedély nélküli járművezetés – rendeli büntetni. Ugyanakkor ez önmagában sem közlekedési, sem közlekedés körében elkövetett bűncselekmény megállapítására nem alkalmas.

[33] Ezért a járművezetéstől eltiltás büntetés kiszabására a Btk. idézett szabálya alapján nincs törvényi lehetőség.

[34] 2. A Btk. 55. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a törvény a járművezetéstől eltiltás büntetés előfeltételeként bűncselekmények – tehát több bűncselekmény – elkövetését kívánja meg. Ezen az értendő, hogy legalább két – egymástól térben is időben független – jogellenes esemény alkalmával térben és időben elkülönülő cselekmény megvalósításához használjon az elkövető járművet (BH 1994.466.I., BH 2017.107.).

[35] A 38/2007. BK vélemény értelmében a Btk. 55. § (1) bekezdés b) pontja az ún. mozgó bűnözés megelőzését szolgáló rendelkezés körében a „használ” fogalom körébe tartozik minden olyan magatartás, amely valamely bűncselekmény elkövetését, annak leplezését, az elkövető menekülését, a bűncselekmény tárgyának őrzését, tárolását stb. foglalja magában. Lényegében idetartozik tehát minden olyan tevékenység, amelynél a jármű igénybevétele a bűnözéshez szorosan tapadó, ismétlődő és tartós elemként jelentkezik.

[36] Ez esetben tehát a járművezetéstől eltiltás alkalmazása nem kapcsolódik közlekedési szabály megsértéséhez, nem feltétele közlekedési bűncselekmény elkövetése, hanem bármely szándékos bűncselekmény többszöri (ismétlődő) elkövetése esetén kiszabható, amennyiben a gépjármű használata a cselekmények elkövetésének megkönnyítését szolgálja.

[37] Jelen ügyben az állapítható meg, hogy a terhelt az őt igazoltató rendőrök részére hamis okmányok átadásával, vagyis ugyanazon időben és egyetlen magatartásával valósította meg a 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntettét, tehát nem valósult meg a Btk. 55. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt, egymástól elkülönülő bűncselekmények elkövetése, mint feltétel. Ezen túlmenően a hamis közokiratok felhasználásával elkövetett bűncselekmények elkövetését nem könnyítette meg a járművezetés. Ténylegesen az oksági kapcsolat fordított volt, mert a terhelt a járművezetés során történt igazoltatásakor használta fel a járművezetési jogosultsága és személyazonossága igazolására a hamis okiratokat.

[38] 3. A Btk. 55. § (2) bekezdése a járművezetéstől eltiltás további kötelező eseteként határozza meg az ittas vagy bódult állapotban járművezetés bűncselekménye miatti eltiltást.

[39] Figyelemmel arra, hogy a terhelt a cselekményével nem a járművezetéstől eltiltás kötelező alkalmazását megalapozó bűncselekményt valósította meg, ezért a Kúria osztotta az ügyészség felülvizsgálati indítványában foglalt azon hivatkozást is, hogy a terhelt esetében a Btk. 55. § (2) bekezdésének alkalmazása fel sem merülhetett.

[40] 4. Mindezekre figyelemmel a Kúria – a Pest Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványában foglaltakkal egyetértve – megállapította, hogy jogerős büntetővégzés tényállása alapján a járművezetéstől eltiltás büntetés Btk. 55. § (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint (2) bekezdésében meghatározott feltételei közül egyik sem valósult meg, ezért a bíróság nem a törvénynek megfelelően rendelkezett e büntetési nem alkalmazásáról.

[41] A Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést nem észlelt.

[42] A Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálati eljárásban törvénysértő büntetés esetén a főszabály a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatása és a törvénynek megfelelő határozat hozatala. Ez alól kivételt jelent a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja, amely lehetővé teszi a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítást akkor, ha az érdemi határozat meghozatala az ügyiratok alapján nem lehetséges.

[43] Jelen ügyben a törvénynek megfelelő határozat meghozatala mérlegelést nem igényelt, így annak a felülvizsgálati eljárásban nem volt akadálya. Ezért a Kúria a jogerős büntetővégzés megváltoztatásával, a járművezetéstől eltiltás mellőzésével orvosolta a törvénysértést.

[44] IV. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen eljárva az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, a Ceglédi Járásbíróság 17.Bpk.276/2022/3. számú büntetővégzését a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint megváltoztatta és a terhelttel szemben kiszabott 1 év járművezetéstől eltiltást mellőzte, egyebekben a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[45] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, míg a felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki.

[46] Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 656. § (4) bekezdése értelmében az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró

A Kúria Bfv.I.648/2023/9. számú ítélete 2023. február 6. napján jogerős.

Budapest, 2024. február 6.

Dr. Gimesi Ágnes s.k.
a tanács elnöke